

УДК 347.2

**ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА, ЯКЕ НЕ Є ВЛАСНІСТЮ ОСОБИ,
НА ПІДСТАВІ РІШЕННЯ (АКТУ) ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ,
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ АБО ЇХ ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ
DISPOSAL OF NONOWNERS PROPERTY ON THE BASIS OF THE DECISION (ACT)
OF STATE AUTHORITIES, LOCAL AUTHORITIES OR THEIR OFFICIALS**

**Місяць А.П.,
аспірант**

Хмельницького університету управління та права

У статті на основі аналізу теоретичних та нормативних джерел досліджується механізм відчуження майна на основі рішення (акту) органу державної влади, місцевого самоврядування або їх посадових осіб. Автором виділяються три випадки, коли може відчуватися таке відчуження (відчуження майна в умовах воєнного або надзвичайного стану; реалізація майна в ході здійснення виконавчого провадження; викуп пам'яток історії та культури). На підставі статті формуються проблеми осмислення цих категорій у сучасному цивільному праві та перспективи їх вдосконалення.

Ключові слова: власність, право власності, правомочність, невластник, відчуження.

В статье на основе анализа теоретических и нормативных источников исследуется механизм отчуждения имущества на основании решения (акта) органа государственной власти, местного самоуправления или их должностных лиц. Автором выделяются три случая, когда может совершаться такое отчуждение: отчуждение имущества в условиях военного или чрезвычайного положения; реализация имущества в ходе осуществления исполнительного производства; выкуп памятников истории и культуры. На основании статьи формулируются предложения дальнейшего осмысления этих категорий в современном гражданском праве.

Ключевые слова: собственность, право собственности, правомочие, несобственник, отчуждение.

On the basis of analysis of theoretical and normative sources of the mechanism of the property disposal based on the decision (act) of a public authority, local self-government and their officials. The author points out the three cases such alienation: alienation of property in terms of war or emergency, the realization of assets in the course of execution; ransom historical and cultural monuments. There are formulated offers further interpretation of these categories in the modern civil law on the basis of article.

Key words: property, ownership, competency, nonowner, dispose.

Постановка проблеми. Розвиток цивільного обороту з кожним роком все більше ускладнює існуючі, колись класичні цивільно-правові схеми. І якщо, на початку XIX століття широко обговорювалося питання абсолютності права власності, то сьогодні, право встановлює низку обмежень, які виключають абсолютність власника. У зв'язку з цим акцент у наукових дослідженнях речово-правових відносин останніх десятиліть змістився від позитивного

змісту правомочностей власника в сторону обмежень і обтяжень прав останнього. Не є винятком і сфера відносин, пов'язаних з відчуженням майна. Будучи на перший погляд досить традиційною в рамках існуючих наукових досліджень, вона, проте, містить у собі ще невивчені аспекти. До таких можна віднести питання відчуження майна особами, які не є його власниками на підставі адміністративного акту. Оригінальність і своєчасність поставленої

наукової проблеми полягає в тому, що зараз в науці так і не досліджені правомочність на відчуження майна з точки зору його змісту, правової природи та механізму здійснення на підставі рішення (акту) органу державної влади, місцевого самоврядування або їх посадових осіб.

Стан дослідження. Слід зазначити, що останнім часом інтерес до означеної проблематики зріс, про що свідчать праці А. З. Баранюка [1], В. А. Белова [2], О.В. Білоцького [3], О. В. Єлісеєва [4] та інших. Разом з тим зазначені учені дотично торкалися порушеної у цій статті проблематики і в цілому її можна вважати не вивченою у теорії цивільного права та правозастосовчій практиці. Саме тому метою статті є встановлення особливостей відчуження майна в умовах воєнного або надзвичайного стану, в ході здійснення виконавчого провадження та шляхом викупу пам'яток історії та культури на підставі актів органів державної влади та місцевого самоврядування та (або) їх посадових осіб.

Виклад основного матеріалу. У одній зі своїх робіт ми визначили відчуження як власницьку субправомочність, яка, будучи елементом правомочності розпорядження, дозволяє її праволодильцю здійснювати передачу права власності на майно іншим особам з припиненням такого права у власника [5]. Така субправомочність може здійснюватися як власниками, так і особами, яким майно не належить на праві власності на різних підставах, однією з яких є рішення (акти) органів державної влади та місцевого самоврядування та (або) їх посадових осіб. Спільним для способів відчуження чужого майна цього виду є те, що усі вони пов'язані із суспільними потребами та підвищеною значимістю для народу і держави загалом. Відчуження майна на підставі рішень органів державної влади та місцевого самоврядування здійснюється лише у чітко визначених законом випадках та у порядку і спосіб визначений законом.

Серед таких випадків потрібно назвати: відчуження майна в умовах воєнного або надзвичайного стану; реалізація майна в ході здійснення виконавчого провадження; викуп пам'яток історії та культури. Розглянемо особливості здійснення кожного з них.

Правове регулювання відчуження майна в умовах воєнного або надзвичайного стану здійснюється на підставі Законів України «Про правовий режим воєнного стану» [6] та «Про правовий режим надзвичайного стану» [7]. Відповідно до зазначених актів примусове відчуження об'єктів права приватної власності юридичних і фізичних осіб у зв'язку із запровадженням та здійсненням заходів правового режиму воєнного стану підлягає наступному повному відшкодуванню їх вартості в порядку, визначеному законом. Разом з тим, потрібно сказати, що правовідносини у цій сфері на сьогодні не до кінця врегульовані. Так, невизначеними залишаються питання порядку відчуження, оцінки майна та порядку компенсації його вартості тощо.

У зв'язку з цим Верховною Радою України 23 лютого 2012 року прийнято Закон [8], який визначає механізм передачі, примусового відчуження або вилучення майна у юридичних та фізичних осіб для потреб держави в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану. Відповідно до зазначеного закону примусове відчуження майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану може здійснюватися з попереднім повним відшкодуванням його вартості, а у разі неможливості попереднього повного відшкодування за примусово відчужене майно таке майно примусово відчужується з наступним повним відшкодуванням його вартості. Також законом передбачено можливість вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, яке здійснюється без відшкодування вартості такого майна.

Примусове відчуження або вилучення майна у зв'язку із запровадженням та виконанням заходів правового режиму воєнного стану здійснюється за рішенням військового

командування, погодженим відповідно з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, районною, Київською чи Севастопольською міською державною адміністрацією або виконавчим органом відповідної місцевої ради. У місцевостях, де ведуться бойові дії, примусове відчуження або вилучення майна здійснюється за рішенням військового командування без погодження з органами, зазначеними у частині першій цієї статті.

Примусове відчуження або вилучення майна, необхідного для відвернення або ліквідації ситуацій, що стали причиною введення правового режиму надзвичайного стану, здійснюється за рішенням органу виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, військового командування, органу місцевого самоврядування, на яких, відповідно до указу Президента України про введення правового режиму надзвичайного стану, покладено здійснення заходів надзвичайного стану (далі військове командування, орган, на який покладено здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану).

Передача комунального майна у державну власність у разі прийняття про це відповідного рішення оформляється актом приймання-передачі, який підписується сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті, районної, обласної ради або секретарем відповідної ради, заступником голови та уповноваженою особою військового командування або органу, на який покладено здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану, та скріплюється печатками місцевої ради і військового командування чи органу, на який покладено здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану відповідно до закону. Акт приймання-передачі підписується зазначеними особами у порядку, встановленому законом.

До акта приймання-передачі додається документ, що містить висновок про вартість майна на дату його оцінки.

Право державної власності на майно виникає з дати підписання акта приймання-передачі.

У разі неможливості прийняття рішення відповідною місцевою радою і сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті, районної, обласної ради або секретарем, заступником голови відповідної ради чи у разі незатвердження такого рішення відповідною місцевою радою комунальне майно примусово відчужується для потреб оборони за рішенням військового командування або для відвернення чи ліквідації ситуацій, що стали причиною введення правового режиму надзвичайного стану, за рішенням військового командування, органу, на який покладено здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану.

Право на відшкодування вартості майна (компенсація) у разі його примусового відчуження в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану мають юридичні особи комунальної і приватної форми власності та фізичні особи, у яких відчужені будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану або для відвернення чи ліквідації ситуацій, що стали причиною введення правового режиму надзвичайного стану, і, відповідно, їх правонаступники та спадкоємці.

Попереднє повне відшкодування вартості примусово відчуженого майна здійснюється на підставі документа, що містить висновок про вартість майна на дату його оцінки, яка проведена у зв'язку з прийняттям рішення про його примусове відчуження.

Для отримання наступної повної компенсації за примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного стану майно його колишній власник або уповноважена ним особа після скасування правового режиму воєнного стану звертається до військового комісаріату за місцем відчуження майна із заявою, до якої додаються акт і документ, що містить висновок про вартість майна.

Для отримання наступної повної компенсації за примусово відчужене в умовах правового режиму надзви-

чайного стану майно його колишній власник або уповноважена ним особа після скасування правового режиму надзвичайного стану звертається до органу, що прийняв рішення про таке відчуження, за місцем відчуження майна із заявою, до якої додаються акт і документ, що містить висновок про вартість майна.

Наступний вид відчуження – реалізація майна в ході здійснення виконавчого провадження здійснюється відповідно до ст. 62 Закону України «Про виконавче провадження» [9] реалізація арештованого майна, крім майна, вилученого з обігу згідно із законом, та майна, зазначеного в частині восьмій статті 57 цього Закону, здійснюється шляхом його продажу на прилюдних торгах, аукціонах або на комісійних умовах. Рухоме майно, вартість якого не перевищує сто п'ятдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, товари побутового вжитку, а також інше рухоме майно (у разі якщо стягувач не заперечує проти цього) реалізуються на комісійних умовах. Нерухоме майно, транспортні засоби, повітряні, морські та річкові судна реалізуються виключно на прилюдних торгах (аукціонах). Частина 1 ст. 62 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено три форми реалізації арештованого майна – прилюдні торги, аукціон та комісію. При цьому визначення цих способів Закон не дає.

Наказом Міністерства юстиції України від 27 жовтня 1999 р. № 68/5 затверджено Тимчасове положення про порядок проведення прилюдних торгів з реалізації арештованого нерухомого майна [10]. Незважаючи на тимчасовий характер даного нормативно-правового акта, це положення на сьогодні чинне. Відповідно до п. 1.1. цього Положення, визначено умови і порядок проведення прилюдних торгів з продажу квартир, будинків, підприємств як цілісного майнового комплексу, інших приміщень, земельних ділянок, що є нерухомим майном, на які звернено стягнення відповідно до чинного законодавства, а також розрахунків за придбане майно.

Відповідно до п. 1.2. Порядку реалізації арештованого майна, затвердженого наказом Міністерства юстиції України № 42/5 від 15.07.1999 р. [11], реалізація арештованого майна здійснюється державним виконавцем шляхом його продажу на аукціоні. Виходячи з наведеного, нам видається, що термін «прилюдні торги» стосується реалізації арештованого нерухомого майна, а термін «аукціони» стосується реалізації арештованого рухомого майна.

Ст. 62 Закону України «Про виконавче провадження» встановлено, що загальний строк реалізації майна, до якого не входить рухоме майно та те майно, порядок реалізації якого встановлюється Національним банком України, передбачений у три місяці і п'ятнадцять днів. Первісна ціна майна має відповідати тій, яка зазначалася при здійсненні його опису або встановлена експертом, а також на підставі рішення суду, в разі оскарження оцінки майна до суду.

За первісною ціною майно може продаватися лише протягом двох місяців, а потім його переоцінює державний виконавець. Наступним етапом реалізації майна є його продаж за новою ціною протягом місяця. У разі якщо в місячний строк з дня проведення повторної оцінки майно не реалізовано на прилюдних торгах, аукціонах або на комісійних умовах, державний виконавець повідомляє про це стягувачу і пропонує йому вирішити питання про залишення за собою нереалізованого майна, крім майна, конфіскованого за рішенням суду. Однак майно в цей термін знаходиться у продажу доти, доки стягувач не заявить у письмовій формі про своє бажання залишити за собою непродане майно. У разі якщо стягувач виявив бажання залишити за собою нереалізоване майно, він зобов'язаний у п'ятнадцятиденний строк з дня надходження до державного виконавця відповідного повідомлення внести на відповідний рахунок для обліку депозитних сум органу державної виконавчої служби різницю між початковою

вартістю нереалізованого майна та сумою коштів, що підлягають стягненню на його користь, якщо початкова вартість нереалізованого майна перевищує суму боргу, яка підлягає стягненню за виконавчим документом. За рахунок перерахованих стягувачем коштів оплачуються витрати, пов'язані з організацією та проведенням виконавчих дій, задовольняються вимоги інших стягувачів та стягується виконавчий збір і штрафи, а залишок коштів повертається боржникові.

Майно передається стягувачу за ціною, що дорівнює початковій вартості майна, за якою воно передавалося на реалізацію. Про передачу майна стягувачу в рахунок погашення боргу державний виконавець вносить постанову, яка затверджується начальником відділу, якому він безпосередньо підпорядкований. За фактом такої передачі державний виконавець складає акт. Постанова та акт є підставами для подальшого оформлення стягувачем права власності на це майно. Як бачимо, у Законі встановлено, що майно передається стягувачу, за ціною, за якою воно було передано на реалізацію. З цим положенням важко погодитись, оскільки майно вже офіційно переоцінювалось і за новою ціною не було реалізоване, тому фактично, якщо були вжиті заходи з продажу майна і воно не продане, то його реальна ціна нижча від переоціненої. Отже, в цій ситуації будуть порушуватися права стягувача на відшкодування завданої йому шкоди в повному обсязі.

Для проведення реалізації арештованого майна орган державної виконавчої служби укладає із спеціалізованою організацією договір, яким доручає реалізацію майна спеціалізованій організації за визначену винагороду за надані послуги з реалізації арештованого майна. Розмір винагороди за надані послуги з реалізації арештованого майна не повинен перевищувати з урахуванням податку на додану вартість 15 відсотків від вартості майна. У разі якщо майно реалізоване за ціною, вищою від стартової, спеціалізована організація здійснює перерахунок винагороди пропорційно до збільшення ціни майна та зазначає у протоколі прилюдних торгів суму винагороди, яку покупець повинен додатково сплатити, а також рахунок спеціалізованої організації, на який необхідно сплатити дані кошти.

Переможцем торгів (аукціону) визнається учасник, який в ході проведення торгів запропонував найвищу ціну.

Після повного розрахунку покупців за придбане майно державний виконавець складає акт про проведенні прилюдні торги (аукціон) і подає його на затвердження начальника відповідного органу державної виконавчої служби.

Прилюдні торги (аукціон) вважаються такими, що не відбувся, у разі: 1) відсутності покупців або наявності тільки одного покупця; 2) несплати в установлений термін переможцем належної суми за придбане майно; 3) якщо жоден із покупців не запропонував ціну, вищу за стартову ціну лота.

У випадку неповернення кредиту та/або відсотків за користування ним або у випадку несплати пені за прострочення виконання зобов'язань по кредитному договору (в залежності від того, як це записано в договорі застави), виникає необхідність реалізувати предмет застави.

Порядок проведення аукціонів (прилюдних торгів) з реалізації майна, що є предметом застави, регулюється Положенням про порядок проведення аукціонів (публічних торгів) з реалізації заставленого майна, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1448 від 22.12.1997 р. [12].

Реалізація майна провадиться державним виконавцем, а майна державних підприємств та відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, всі акції яких перебувають у державній власності, – відповідним органом приватизації.

Заставаодавець має право в будь-який час до моменту реалізації предмета застави припинити звернення стягнення на майно виконанням забезпеченого заставою зобов'язання.

Після отримання виконавчих документів організатор аукціону здійснює підготовку до збирання необхідних матеріалів з реалізації майна, визначає початкову вартість реалізації, готує і публікує інформацію про майно, що підлягає реалізації. Термін підготовки до аукціону не повинен перевищувати двох місяців з дати отримання організатором аукціону виконавчих документів. Про час та місце проведення аукціону, початкову вартість реалізації майна організатор аукціону повідомляє заставодержателя та заставодавця. Приймання заяв на участь в аукціоні закінчується за три дні до початку його проведення.

Покупцям до реєстрації надається право ознайомитися з майном, що підлягає реалізації, за його місцезнаходженням. Реалізація майна на аукціоні здійснюється за наявності не менше двох покупців.

Затверджений організатором аукціону протокол є підставою для внесення протягом 10 днів переможцем аукціону коштів за придбане майно на зазначені у протоколі рахунки.

Аукціон вважається таким, що не відбувся, у разі:

- відсутності покупців або наявності тільки одного покупця;
- несплати переможцем аукціону у десятиденний термін повністю належної суми.

Законом України «Про іпотеку» [13] передбачено два способи реалізації предмета іпотеки: реалізація предмета іпотеки безпосередньо іпотекодержателем шляхом укладення договору купівлі-продажу із покупцем; реалізація предмета іпотеки органами державної виконавчої служби з прилюдних торгів.

На практиці, як правило, застосовується другий спосіб реалізації предмета іпотеки, оскільки іпотекодержатель, на відміну від державного виконавця, не має ніяких повноважень адміністративно-зобов'язального характеру по відношенню до боржника і тому не може ефективно впливати на поведінку боржника під час здійснення процедури реалізації.

Реалізація предмета іпотеки в межах процедури виконавчого провадження здійснюється із дотриманням вимог Закону України «Про виконавче провадження» та «Про іпотеку».

Організація продажу предмета іпотеки покладається на спеціалізовані організації, які залучаються на конкурсній основі органами державної виконавчої служби. Право вибору спеціалізованої організації належить іпотекодержателю.

Прилюдні торги проводяться в двомісячний строк з дня одержання спеціалізованою організацією заявки державного виконавця на їх проведення.

Спеціалізована організація не пізніше, ніж за 15 днів до дня початку прилюдних торгів публікує за місцезнаходженням предмета іпотеки принаймні в двох місцевих друкованих засобах масової інформації повідомлення про проведення прилюдних торгів.

Не пізніше дня публікації повідомлення про проведення прилюдних торгів у засобах масової інформації спеціалізована організація письмово сповіщає державного виконавця, іпотекодавця, іпотекодержателя та всіх осіб, що мають зареєстровані у встановленому законом порядку права та вимоги на предмет іпотеки, про день, час і місце проведення прилюдних торгів та про початкову ціну продажу майна.

Прилюдні торги проводяться прозоро. Спеціалізована організація забезпечує кожного учасника прилюдних торгів правилами проведення прилюдних торгів до їх початку.

Будь-який учасник може бути покупцем предмета іпотеки, якщо він запропонує найвищу ціну. Якщо покупцем є іпотекодержатель, він зобов'язаний сплатити лише різницю між запропонованою ним ціною і розміром невиконаного основного зобов'язання.

На відміну від інших випадків реалізації майна в ході здійснення виконавчого провадження, прилюдні торги по

реалізації предмета іпотеки проводяться навіть за умови присутності одного учасника. У разі участі у прилюдних торгах одного покупця майно може бути придбане ним за початковою ціною.

За результатами проведення прилюдних торгів і продажу предмета іпотеки складається протокол, який підписується уповноваженим представником спеціалізованої організації та покупцем предмета іпотеки.

Кардинально іншою при реалізації предметів іпотеки є процедура розрахунків за придбане майно та визначення у зв'язку з цим остаточного переможця торгів.

Так, відповідно до ч. 3 ст. 46 Закону України «Про іпотеку», якщо покупець не внесе всієї належної до сплати суми в десятиденний строк, гарантійний внесок йому не повертається, а наступний учасник, що запропонував найвищу ціну, не нижчу за початкову ціну продажу, оголошується переможцем прилюдних торгів.

На нашу думку, вказана норма є досить недосконалою та дає можливість для протиправної змови між кількома учасниками аукціону для заволодіння предметом іпотеки за ціною, яка практично не відрізняється від стартової.

Уявімо собі таку ситуацію. На прилюдні торги виставлено цілісний майновий комплекс вартістю 1 000 000 гривень. Громадянин С. бажає придбати це майно, однак знає, що є інші особи, які також зацікавлені у цьому майні. С. усвідомлює, що в ході торгів ціна даного цілісного майнового комплексу може піднятися до 1 500 000 гривень, таких грошей у С. немає. Тоді С. домовляється із громадянином В., сплачує за нього гарантійний внесок та вони обидва реєструються учасниками торгів. Після початку торгів, коли ліцитатор оголошує стартову ціну майна, С. миттєво пропонує ціну 1 000 001 гривня і одразу ж В. викрикує ціну 10 000 000 гривень. На цьому прилюдні торги закінчуються, оскільки жоден із учасників не готовий сплачувати такі гроші за це майно. У встановлений законом термін В. звичайно ж не розраховується за придбане майно, а С. на підставі ч. 3 ст. 46 Закону України «Про іпотеку» визнається переможцем прилюдних торгів і отримує дане майно за ціною, на одну гривню вищу від стартової, плюс витрати на гарантійний внесок для В., що в даному випадку як максимум може скласти 50 000 гривень.

На цьому простому прикладі ми показали недосконалість норми ст.46 Закону України «Про іпотеку» щодо проведення розрахунків за придбане на торгах майно та визначення остаточного переможця торгів. У зв'язку з цим ми вважаю за необхідне змінити це правило на те, яке застосовується при реалізації будь-якого іншого майна в процесі виконавчого провадження – тобто якщо учасник торгів у встановлений законодавством термін не вніс кошти за придбане ним майно – торги визнаються такими, що не відбулися.

Останній спосіб відчуження чужого майна на підставі рішення акту органу державної влади – викуп пам'яток історії та культури. Зазначений спосіб є єдиним способом у чинному законодавстві, який передбачає примусове відчуження майна на підставі рішення суду. Відповідно ст. 352 ЦК України [14] та ст. 21 Закону України «Про охорону культурної спадщини» [15]. Названими статтями передбачається, що якщо в результаті дій або бездіяльності власника пам'ятки культурної спадщини їй загрожує пошкодження або знищення, відповідний орган охорони культурної спадщини робить власнику пам'ятки відповідне попередження. Якщо власник пам'ятки культурної спадщини не вживе заходів щодо її збереження, зокрема у зв'язку з неможливістю створення необхідних для цього умов, суд за позовом відповідного органу охорони культурної спадщини може постановити рішення про її викуп. У разі невідкладної необхідності забезпечення умов для збереження пам'ятки культурної спадщини позов про її викуп може бути пред'явлено без попередження. Викуплена пам'ятка культурної спадщини переходить у влас-

ність держави. Викупна ціна пам'ятки культурної спадщини визначається за згодою сторін, а в разі спору – судом.

Слід відмітити, що Господарським процесуальним кодексом України [16], Цивільним процесуальним кодексом України [17] передбачається, що позовні заяви, апеляційні і касаційні скарги на рішення, ухвали і постанови судів оплачуються державним митом, крім випадків, встановлених законодавством. Кодексом адміністративного судочинства України [18] також встановлено, що особа, яка звертається до адміністративного суду із позовною заявою, апеляційною чи касаційною скаргою, заявою про перегляд судових рішень Верховним Судом України, заявою про перегляд справи за нововиявленими обставинами, повинна сплатити судовий збір.

Справляння судового збору регулюється Законом України «Про судовий збір» [19]. Статтею 5 вказаного Закону встановлюється перелік суб'єктів, яким надаються пільги щодо сплати державного мита.

Зазначена норма не передбачає звільнення від сплати держмита органів охорони культурної спадщини. Тобто при зверненні органів охорони культурної спадщини з позовною заявою до суду, поданні апеляційної чи касаційної скарги необхідно буде сплачувати державне мито чи судовий збір.

Згідно зі ст. 2 Закону України «Про джерела фінансування органів державної влади» [20] органи державної влади здійснюють свою діяльність виключно за рахунок бюджетного фінансування в межах, передбачених законами України про державний бюджет на відповідні роки. Постановою Верховної Ради України від 12 липня 1996 року № 327/96-ВР «Про структуру бюджетної класифікації України» [21] визначена економічна структура видатків державного управління, що не передбачає видатків на

сплату державного мита за рахунок видатків на утримання органів державної влади.

З метою створення умов для забезпечення виконання органами охорони культурної спадщини своїх повноважень існує потреба у звільненні від сплати державного мита органів охорони культурної спадщини за позовами з питань застосування законодавства про охорону культурної спадщини.

Відповідне доручення від 16 вересня 2010 року № 56012/0/1-10 було надане Прем'єр-міністром України за підсумками робочої поїздки Прем'єр-міністра України М.Я. Азарова до Автономної Республіки Крим 10 вересня 2010 року, на виконання п. 25 якого Міністерством культури і туризму України підготовлено проект Закону України «Про внесення зміни до статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито» [22]. Однак і досі ні в Декреті Кабінету Міністрів України «Про державне мито», ні в Законі України «Про судовий збір» відповідних змін не внесено, чим утруднюється реалізація відповідних положень ЦК України і Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Висновки. Підсумовуючи сказане слід відмітити, що відчуження майна на підставі рішення (актів) органів державної влади та місцевого самоврядування та (або) їх посадових осіб є специфічною підставою відчуження майна особами – невласниками у цивільному праві, яка передбачає чіткий нормативний механізм її здійснення. В рамках реалізації норм, які передбачають таку реалізацію доволі обмеженими є правомочності власника та відчужувача, так як останні повністю підпорядковані закону. З огляду на це названі підстави, будучи за своєю природою цивільно-правовими, пов'язані із адміністративним механізмом їх реалізації, що й визначає на практиці їх специфіку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баранюк А. З. Позбавлення права приватної власності : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2007. – 16 с.
2. Белов В. А. Правопреемство в связи с законодательной концепцией квалификации имущественных прав как объектов гражданских прав / В. А. Белов // Законодательство. – 1998. – № 6. – С. 87–91.
3. Білоцький О. В. Речові права на чуже житло [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Білоцький Олександр Вікторович ; НДІ приват. права і підприємства Нац. акад. прав. наук України. – К., 2011. – 19 с.
4. Єлісєєва О. В. Припинення права приватної власності на земельну ділянку за законодавством України : 12.00.06 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2006. – 17 с.
5. Місяць А. П. Місце відчуження серед власницьких правомочностей на майно / А. П. Місяць // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2012. – № 2. – С. 102–106.
6. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 6 квітня 2000 року // Офіційний вісник України. – 2000. – № 28. – Ст. 224.
7. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 року // Офіційний вісник України. – 2000. – № 15. – Ст. 588.
8. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного або надзвичайного стану : Закон України від 23 лютого 2012 року (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=39043.
9. Про виконавче провадження : Закон України від 21 квітня 1999 року // Офіційний вісник України. – 1999. – № 19. – Ст. 813.
10. Про затвердження Тимчасового положення про порядок проведення прилюдних торгів з реалізації арештованого нерухомого майна : наказ Міністерства юстиції України від 27 жовтня 1999 року // Офіційний вісник України. – 1999. – № 44. – Ст. 2214.
11. Порядок реалізації арештованого майна : наказ Міністерства юстиції України від 15 липня 1999 року № 42/5 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 29. – Ст. 1511.
12. Про затвердження Положення про порядок проведення аукціонів (публічних торгів) з реалізації заставленого майна : постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1997 року // Офіційний вісник України. – 1998. – № 2. – Ст. 50.
13. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 р. // Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.
14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
15. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 8 червня 2000 року // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – Ст. 333.
16. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
17. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року // Офіційний вісник України. – 2004. – № 16. – Ст. 1088.
18. Кодекс адміністративного судочинства України 6 липня 2005 року // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – Ст. 1918.
19. Про судовий збір : Закон України від 8 липня 2011 року // Офіційний вісник України. – 2011. – № 59. – Ст. 2349.
20. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 30 червня 1999 року // Офіційний вісник України. – 1999. – № 31. – Ст. 1587.
21. Про структуру бюджетної класифікації України : Постанова Верховної Ради України від 12 липня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 42. – Ст. 208.
22. Про внесення зміни до статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито»: проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45084.